

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2011. október 24.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig eggyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szereshető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értéke	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értéke	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az *Íráskészség* vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. London

1. 10 / zehn (Jahre)
2. Englisch und Deutsch (csak a kettő együtt)
3. Deutschland
4. Iran
5. Fußball
6. 9 / neun Uhr / 9:00 Uhr
7. – 8. Hausaufgaben machen / Klavier spielen / lesen / am Computer spielen (két információ kell tetszőleges sorrendben)
9. belegtes Brot / Sandwich
10. Gestalten und Technik (csak az egyik is elfogadható)
11. (Mit Opa) in den Wald gehen / Spaziergang (mit seinem Opa) im Wald

2.

	Ja	Nein
0.	X	
12.	X	
13.		X
14.	X	
15.	X	
16.		X
17.		X
18.		X
19.	X	
20.	X	

3.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. auf das richtige Gleichgewicht zwischen Schlafen und Wachen

21. das Krankheitsrisiko erhöht sich / die Sterberate erhöht sich
 22. – 23. Erinnerungen werden verarbeitet / Wundheilung beschleunigt sich; die Organe regenerieren
 24. dass wir den ganzen Tag leistungsfähig / fit sind
 25. mit der genetischen Anlage / mit dem Lebensalter
 26. (zum Schlaftyp) „Eule“
-

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont összesen (legfeljebb 26 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont összesen	Vizsgapont
26	33
25	32
24	30
23	29
22	28
21	27
20	25
19	24
18	23
17	22
16	20
15	19
14	18

Feladatpont összesen	Vizsgapont
13	17
12	15
11	14
10	13
9	11
8	10
7	9
6	8
5	6
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. www.mittelbayerische.de
2. www.reisebuch.de/travel_news
3. www.spiegel.de/schulspiegel

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha köztük van a jó megoldás.

1.

0. A) den
1. A) musste
2. B) auf
3. B) denn
4. A) hatte
5. D) jedes
6. C) mitmachen
7. D) zur

2.

0. B) blieben
8. D) in der
9. B) ihrer
10. B) das
11. D) und
12. D) gelungen
13. B) guten

3.

0. *gründete*
14. erfunden
15. befindet sich
16. beschäftigt
17. hergestellt
18. wurde
19. legt ein
20. liegt
21. sind

4.

0. *kalt*
22. große
23. schläft
24. gesund
25. fängt an
26. Muskeln
27. Bewegung
28. helfen

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont összesen (legfeljebb 28 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont összesen	Vizsgapont
28	18
27	17
26	17
25	16
24	15
23	15
22	14
21	14
20	13
19	12
18	12
17	11
16	10
15	10

Feladatpont összesen	Vizsgapont
14	9
13	8
12	8
11	7
10	6
9	6
8	5
7	5
6	4
5	3
4	3
3	2
2	1
1	1

Források

1. Aktuell, Vol. 11 No. 3. Januar / Februar 2005, S. 9
2. www.wochenblatt.net/fileadmin/pressearchiv
3. www.op-marburg.de/newsroom/schueler
4. www.geo.de/_components

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1.

Megoldásként van, ahol több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a változatok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel. A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. ein Engländer

1. (mehr als) 1000 Jahre
2. (mehr als) 6 Kilo
3. an die Königin
4. ins Museum
5. der Finder / der Bauer / Terry / der Inhaber des Ackers

2.

0. A	10. C
6. A	11. A
7. C	12. C
8. B	13. B
9. A	

3.

Megoldásként csak 7 X-et lehet beírni. Amennyiben a vizsgázó ennél többet jelöl be, minden fölösleges X-ért le kell vonni egy pontot. Tehát a következők szerint kell eljárni:

- Számolja meg, hogy összesen hány X-et írt be a vizsgázó! Ha 7-nél többet írt be, akkor a „-1” négyzetbe írja be a különbözetet!
- Ellenőrizze, hogy a megfelelő itemek megoldása helyes-e!
- A végső pontszámot úgy kapja meg, hogy a jó itemek számából levonja a „-1” négyzetben szereplő számot.

Figyelem! Amennyiben a vizsgázó mindegyik négyzetbe X-et tett, tehát 13 X-et írt be, akkor a feladat nem kerül javításra, pontszáma 0 pont lesz.

0. X wie das Gebäude der Klosterschule aussieht.
 14. X wann der Unterricht zu Ende ist.
 - welche Pausen die Schüler gern haben.
 - warum die Schulkantine Oase heißt.
 15. X wie das Essen in der Schulkantine schmeckt.
 16. X wohin die Schüler nach dem Essen gehen können.
 - wie viele Schüler den Schachkurs besuchen.
 17. X warum ein Mädchenraum gut ist.
 18. X wo die Jungen laut sein, spielen und schreien können.
 - was die Lehrer in den Pausen machen.
 - wer das Angebot für die Mittagspause zusammenstellt.
 19. X wie der Unterricht nach der Mittagspause weitergeht.
 - wie viele Neigungskurse die Schüler wählen dürfen.
 20. X was die Schüler zu Hause lernen müssen.
-

SZÖVEGEK

Goldschatz in England gefunden

Dieses Geräusch kommt von einem Metalldetektor. Mit so einem Gerät suchen Menschen nach Metall – auch nach Schätzen im Boden. So wie der Engländer Terry. Seit 18 Jahren schon ist er auf der Suche nach einem Schatz. Jetzt hat er endlich einen gefunden.

Und was für einen: Der Schatz ist mehr als 1.000 Jahre alt, besteht aus wertvollen Schwertgriffen und Helmen aus Gold und Silber. Insgesamt wiegt er mehr als sechs Kilo. Fünf Tage lang dauerte es, bis Terry den Schatz ausgebuddelt hatte.

Behalten darf er ihn aber leider nicht. Denn so ein riesiger Fund geht in England direkt an die Königin. Die will ihn in einem Museum ausstellen. Aber natürlich bekommt Terry einen Finderlohn. Und auch der Bauer, auf dessen Acker Terry den Schatz gefunden hat, wird belohnt.

Spielenacht

Bis spät in die Nacht aufbleiben und mit Fliegern und Rennautos spielen – das machen nicht nur Jungs gerne, sondern auch erwachsene Männer. In einem Spielzeug-Laden in Hannover durften sie das jetzt.

Mitgemacht haben rund 40 Männer. Sie konnten eine Carrera-Bahn testen und einen Billardtisch, einen ferngesteuerten Hubschrauber durch den Laden kurven lassen oder stundenlang kickern.

Die Idee hatte der Chef des Ladens. Viele Väter haben ihm nämlich beim Einkaufen für ihre Kinder verraten, dass sie selber auch gern spielen. Der Ladenbesitzer hofft natürlich, dass sie ihm nach dem Testen noch mehr Spielzeug abkaufen.

Kindermedien-Festival

Ihr surft gern im Internet und mögt Computerspiele, dann könnt ihr euch für einen ziemlich spannenden Job bewerben. Alina erzählt euch mehr:

Das Kindermedien-Festival „Goldener Spatz“ sucht Kinder, die in den Jurys mitmachen wollen. Sie nehmen auf dem Festival mehrere Tage lang Internetseiten oder Online-Spiele unter die Lupe. Gemeinsam einigt sich jede Gruppe dann auf eine Einschätzung. Die Kinder-Jurys vergeben dann die Hauptpreise auf dem Festival. Wer mitmachen will und zwischen zehn und zwölf Jahre alt ist, kann sich bis zum 25. Februar bewerben. Alle Kinder, die ausgewählt werden, fahren dann Ende Mai zu dem Festival nach Thüringen.

Fernsehkoch Tim Mälzer

Der ARD-Fernsehkoch Tim Mälzer hat in Gerolstein in Rheinland-Pfalz eine neue Unterrichtsküche in einer Schule eröffnet. Mälzer und einige Schüler haben zusammen gekocht. Tim Mälzer will jungen Leuten Appetit und Lust machen, selbst zu kochen – mit frischen Zutaten. Denn in vielen Familien wird heutzutage nicht mehr frisch gekocht, sondern es gibt Fertiggerichte, und das findet Tim Mälzer nicht so lecker. Deshalb bringt er Schülern bei, wie man schnell was Gesundes und Leckeres auf den Teller bekommt. Das waren diesmal zum Beispiel eine Zucchini-Pizza und Fleischbällchen. Die Schüler haben mitgeholfen beim Gemüse schnippeln, Kochen und anrichten. Und zum Dessert gab's übrigens Schokoladenkuchen mit Erdbeereis.

Wetterbericht

Der Herbst ist da. Die Kastanien rollen uns vor die Füße, die Blätter fallen von den Bäumen und in den Geschäften sind die Sommerklamotten schon lange aus den Regalen verschwunden. Aber das Spätsommerwetter lässt uns heute noch nicht im Stich. Die Sonne scheint ganz oft, und es wird noch mal schön warm bis zu 24 Grad. Erst morgen sieht der Himmel dann herbstlicher aus mit dicken Wolken. Zwischen Münsterland und Mindenerland kommt auch Regen runter, trotzdem noch kein Grund für Mütze und Schal. Die Temperaturen liegen bei immer noch angenehmen 21 Grad.

Coole Schule

Ein großes, altes Schulgebäude aus rotem Ziegelstein mitten in Hamburg. Daneben noch ein moderner Neubau. Was ist an der Klosterschule das Besondere? Max, Karl, Chanel und Nele fallen da zum allererstmal die Pausen ein.

– Wir haben von um halb zwölf bis um Viertel vor eins Mittagspause.

Ja, also, wir haben ja jeden Tag bis vier Uhr Schule, da hat die Schulleitung entschieden, dass wir eben nicht mehrere kleine Pausen haben, sondern lieber drei etwas längere Pausen.

Gerade ist Mittagspause. Viele Kinder spielen Fußball auf dem Pausenhof. Andere sind noch beim Essen, dafür gibt es die Schulkantine, die hier „Oase“ heißt. Ein großer Raum mit hellen Holzmöbeln und einer langen Essensausgabe.

– Doch, meistens ist es lecker, es gibt auch Tage, da sieht das anders aus, also gestern gab's zum Beispiel Germknödel, da stehe ich nicht so drauf, heute haben wir gerade auch gegessen Fisch mit Kartoffeln und noch Gemüse daneben. Gut, hat gut geschmeckt.

Wer fertig ist mit dem Essen, muss längst noch nicht wieder zurück ins Klassenzimmer. Wer will, kann zum Beispiel in den Spielraum im ersten Stock gehen.

– Im Moment ist hier gerade ein Schachkurs, der ist ein Neigungskurs an dieser Schule, der findet immer in der Pause statt, hier gibt es ziemlich viele Brettspiele, die man hier ausleihen kann, und gibt auch manchmal große Schüler, die sind, die lieben Schach sozusagen, heute nicht, aber sonst sitzen die hier immer und spielen Schach, machen auch beim Schachturnier mit.

Heute spielen mehrere Jungs aus der sechsten gegeneinander.

– Ja, Karol spielt gegen Micha, und Karol gewinnt glaub' ich. Schach, nein Schach weiterhin. Während die Jungs völlig im Schachspiel vertieft sind, zeigen Nele, Chanel, Max, und Karl noch andere Räume.

– Wir gehen jetzt in Ganztagsbereich, das ist auch im Neubau, da kann man halt in den Pausen sozusagen chillen, und so die Jungen und Mädchen haben alle einen eigenen Raum.

Ein Raum nur für Jungs und ein Raum nur für Mädchen. Warum das gut ist?

– Weil man da auch über Mädchen reden kann, ohne dass die zuhören.

– Bei uns ist das genauso, dass wir über die Jungs reden. Wir sind eigentlich immer im Mädchenraum, in allen Pausen, wir quatschen hier, machen Späßchen und irgendwie ist es hier gemütlich. Reden, Witze erzählen, lesen.

Im Toberaum gegenüber geht's da viel lauter zu. Fast wie im Boxring sieht es hier aus. Eine Gruppe Jungs haut sich mit viel Geschrei große Schaumstoffkissen um die Ohren.

– Also wir haben jetzt eben gerade so 'nen Ring aufgebaut, also zwei spielen gegeneinander im Ring und ja, wenn man jetzt dreimal zum Beispiel jemanden auf den Boden legt, dreimal, dann hat man gewonnen, oder wenn der andere sagt: ich gebe auf.

Ganz schön viel los in der Pause. Und das ist noch nicht alles.

Lehrer Benjamin Swenson zeigt ein gelbes Plakat, das im Flur aushängt.

– Für die aktive Pause das sind Angebote, die es in der Mittagspause gibt, hier an der Schule, und das geht vom Tischtennis bis zu Breakdance, Kisten klettern auf dem Schulhof oder Slackline, Slackline – das ist ein Gummiband, ein breites Gummiband gespannt zwischen zwei Bäumen und man muss darauf balancieren. Ist nicht ganz einfach, aber macht großen Spaß.

Wichtig ist, dass die Kinder nicht den ganzen langen Tag nur auf Stühlen herumsitzen, meint der Lehrer. Irgendwann ist dann aber auch die längste Pause mal zu Ende. Der Unterricht geht weiter. In der sechsten Klasse sitzen die Kinder in Dreier-Gruppen zusammen. Manche haben ein aufgeklapptes Laptop vor sich stehen. Projektarbeit rund ums Thema Wasser.

– Also wir haben jetzt im Internet nachgeguckt, und wir waren in der Bibliothek, haben da in solchen Tierlexika nachgeguckt.

– Also ich versuche irgendwie herauszukriegen etwas zum Wasserkreislauf, und ob es auf anderen Planeten Wasser gibt.

Meistens haben die Klassen gleich zwei Stunden in einem Fach hintereinander. Neben den normalen Fächern wie Mathe, Kunst, oder Bio gibt es außerdem noch die sogenannten Neigungskurse, die sind freiwillig, also jeder kann sich das aussuchen, worauf er Lust hat.

Und noch was ist typisch an der Klosterschule: bis auf mal ein paar Englisch Vokabeln kriegen die Kinder keine Aufgaben für zu Hause mit.

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a feladatpont összesen (legfeljebb 20 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért feladatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Feladatpont összesen	Vizsgapont		Feladatpont összesen	Vizsgapont
20	33		10	17
19	31		9	15
18	30		8	13
17	28		7	12
16	26		6	10
15	25		5	8
14	23		4	7
13	21		3	5
12	20		2	3
11	18		1	2

Források

1. www.lilipuz.de/nachrichten
2. www.kindernetz.de/minitz; www.lilipuz.de; www.yassu.com
3. www.lilipuz.de/nachrichten

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. OM rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírás teljes körű bevezetésével a régi helyesírással írt alakok nem fogadhatók el.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a *Tartalom* értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldása elé beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	5
Nyelvhelyesség	5
Összesen	10

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthetmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom és szöveg hossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmenyiséget (50–80 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és a megadott szöveg hosszától alig tér el.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg a megadott szöveg hosszánál rövidebb, de még elfogadható.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid (25 szó alatt). vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
Tartalom	5
Formai jegyek és hangnem	3
Szövegalkotás	5
Szókincs, kifejezőmód	5
Nyelvtan, helyesírás	5
Összesen	23

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempont, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedik).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. Nulla pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/! Sehr geehrter Herr ... ,/! Sehr geehrte Frau ... ,/!	Mit freundlichen Grüßen Mit freundlichem Gruß Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/! Liebe Freunde,/! Hallo,/! Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Mit (den) besten Grüßen Mit herzlichen Grüßen Herzliche / Liebe / Viele Grüße Herzlich(st) Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor,/!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH,/!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion,/!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin,/!	Hochachtungsvoll
Hi,/!	Wir antworten auf alle Briefe

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett a „holen” igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontonál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a *Szókincs, kifejezés mód* szempontonál.

Értékelési skála (2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezés mód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.